

Tutkimuskirjallisuutta sosiaaliturvan uudistamisen tueksi

Essi Eerola (VATT)

25.2.2019

Alla olevaan katsaukseen on koottu Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tutkijoiden näkemyksiin perustuva yhteenveto suomalaisista ja kansainvälisistä taloustieteellisistä tutkimustuloksista, jotka voivat olla hyödyllisiä sosiaaliturvan kokonaisuudistusta suunniteltaessa. Yhteenvedossa on lisäksi pyritty tuomaan esiin sitä, missä asiakokonaisuuksissa on selviä aukkoja.

Lukemisen helpottamiseksi tutkimukset on ryhmitelty teemoihin. Tuloksissa korostuu viime vuosina julkaistut tutkimukset. Joidenkin tutkimusten osalta niiden merkitys syntyy siitä, että ne haastavat eri tavoin aikaisempaan tutkimuskirjallisuuteen perustuvaa näkemystä.

Työttömyysturva ja työllisyys

Kansainvälisen ja suomalaisen tutkimuksen perusteella ansioturvan tasolla ja kestolla on merkittäviä käyttäytymisvaikutuksia. Esimerkiksi Kyryä ym. (2017) dokumentoivat kattavasti Suomen ansiosidonnaisen työttömyysturvan kehitystä 2000-luvulla, arvioivat tehtyjen muutosten yhteisvaikutuksia ansioturvan anteliaisuuteen ja tutkivat, miten työssäoloehdon pituus, ansioturvan taso ja kesto vaikuttavat työttömyyteen sekä työttömyyden jälkeisiin työsuhteisiin.

Sen sijaan vähemmän tutkimustietoa on siitä, minkälaisia ja kuinka suuria työttömyysturvan epäsuorat vaikutukset ovat (esim. miten ansioturvan leikkaaminen vaikuttaa perusturvan varassa olevien työllistymiseen) ja miten vaikutukset vaihtelevat suhdanteiden mukaan (Schmieder – Von Wachter, 2016).

Työttömyysputkesta on Suomessa tehty useita tutkimuksia, joiden mukaan työttömyysriski kasvaa voimakkaasti putken alaikärajalla ja työttömyysturvan lisäpäiviin oikeutettujen työllistyminen on poikkeuksellisen heikkoa. Tuoreimmassa tutkimuksessa (Kyryä – Pesola, 2017) tarkasteltiin putken alaikärajan nostamisen pitkän aikavälin vaikutuksia. Putkeen pääsyn lykkääminen kahdella vuodella (57 vuoden ikään) nosti työllisyyttä keskimäärin seitsemällä kuukaudella, lisäsi ansiotuloja 22 000

eurolla ja vähensi saatuja työttömyysetuuksia 11 000 eurolla kymmenen vuoden aikana henkilöillä, jotka olivat töissä yksityisellä sektorilla 2000-luvun alussa.

Sosiaaliturvan uudistamisen kannalta yksi vaikea kohta on sosiaaliturvan ja työn yhdistäminen. Tutkimustulosten mukaan lyhyet keikkatyöt sovitellulla päivärahalta edesauttavat työllistymistä (Kyyrä, 2010). Mutta tutkimuskirjallisuuden perusteella ei muodostu kovin selkeää kokonaiskuvaa esimerkiksi siitä, mitä kaikkia ongelmia liittyy työttömyysturvan ja tulojen yhdistämiseen. Toisaalta työttömien taloudelliset kannustimet vastaanottaa satunnaista ja osa-aikatyötä ovat yleisesti ottaen hyvät. Näin oli jo ennen kuin työttömyysturvan suojaosa otettiin käyttöön vuonna 2014. Erityisesti kannustinongelmat ovat harvinaisia ansiosidonnaista päivärahaa saavilla (Kyyrä ym., 2018).

Työttömyysturvan optimaalinen rakenne

Työttömyysturvan optimaalista profiilia tarkastelevissa tutkimuksissa arvioidaan sitä, millainen profiili tarjoaa mahdollisimman hyvän vakuutuksen työttömyyden varalta, mutta aiheuttaa samalla mahdollisimman vähän negatiivisia kannustinvaikutuksia. Uuden ruotsalaisen tutkimuksen tulosten mukaan työttömyysturvan optimaalinen profiili voi olla pikemminkin nouseva kuin laskeva (Kolsrud ym., 2018). Tulos voi selittyä sillä, että työttömyysturvan haitalliset kannustinvaikutukset ovat suuria nimenomaan työttömyysjakson alussa. Sen sijaan työttömyysturvan luoma vakuutus on erityisen arvokas, jos taloudellinen tilanne on heikentynyt huomattavasti pitkittyneen työttömyysjakson seurauksena.

Toinen paljon huomiota saanut kysymys on se, pitäisikö työttömyysturvan olla vapaaehtoinen vai pakollinen vakuutus. Ruotsia koskevan tutkimuksen mukaan vapaaehtoisen työttömyysturvan ottamisessa on selvä negatiivinen valikoituminen: ne joiden työttömyysriski on korkeampi, hankkivat todennäköisimmin vapaaehtoisen vakuutuksen. Tästä huolimatta tutkimuksen mukaan ruotsalaisella aineistolla arvioituna Ruotsin vapaaehtoisuuteen perustuva järjestelmä on parempi kuin järjestelmä, jossa kaikki kuuluisivat järjestelmän piiriin. Tulos selittyy sillä, että vakuutus ei ole kovin arvokas niille, jotka eivät sitä nykyjärjestelmässä ota (Landais ym., 2017).

Työttömyysturvan rakennetta arvioivassa tutkimuskirjallisuudessa on vertailtu myös erilaisten työttömyysturvamallien hyvinvointivaikutuksia. Etsintäkehikkoa hyödyntävässä tutkimuksessa arvioitiin, että työttömyysturvan yhdistäminen sanktioihin ja valvontaan todennäköisesti lisää hyvinvointia verrattuna täysin vastikkeettomaan turvaan (Boone ym., 2007). Näin siksi, että yhdistelmä

mahdollistaa paremmat etuudet samalla julkisten menojen tasolla. Tulos riippuu tietysti siitä, kuinka suuret valvonnan aiheuttamat kustannukset ovat. Tutkijoiden mukaan valvonnan kustannusten täytyisi olla epätodennäköisen korkeat (*implausibly high*), jotta työttömyysturvan tason sitominen työttömän aktiivisuuteen uuden työpaikan etsinnässä ei olisi optimaalista.

Työantajamaksut ja työllisyys

Aikaisemman empiirisen tutkimuksen perusteella on arvioitu, että työnantajamaksujen alentamisella ei ole välttämättä positiivisia työllisyysvaikutuksia. Ruotsissa nuorille suunnatun työnantajanmaksun alennuksen vaikutuksia arvioiva tutkimus haastaa tätä näkemystä (Saez ym., 2018). Sen mukaan alennuksella oli positiivisia vaikutuksia kohdejoukon työllisyyteen ja alennus voi olla hyödyllinen toimenpide erityisesti, jos se kohdistetaan korkean työttömyyden ryhmään (nuoret tai tietty maantieteellinen alue).

Suomessa yksityiset työnantajat ovat olleet velvollisia korvaamaan työntekijöidensä työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeiden kustannukset ainakin osittain jo työntekijäin eläkelain (TEL) alusta alkaen. Ns. omavastuumallissa työnantajat maksoivat osan entisten työntekijöidensä työttömyys- ja työkyvyttömyyseläkkeistä. Kun yritys irtisanoi työntekijän, jolla oli oikeus työttömyyseläkkeeseen, se joutui maksamaan osan kyseisen työntekijän työttömyyseläkkeestä. Vuonna 2000 näitä omavastuusääntöjä muutettiin. Osassa yrityksistä osuudet nousivat ja toisissa laskivat. Tutkimustulosten mukaan työttömyysriski pieneni enemmän niissä yrityksissä, joille omavastuita korotettiin. Työttömyyseläkkeen omavastuilla näyttää siis olleen irtisanomisia hillitsevä vaikutus (Hakola – Uusitalo, 2005).

Vuonna 2006 omavastuumallista siirryttiin ns. maksuluokkamalliin. Uusi malli on yritysten kannustinten osalta erilainen kuin omavastuumalli. Maksuluokkamallin taloudelliset kannustimet näyttävät olevan heikommat kuin omavastuumallin. Esimerkiksi työnantajan työkyvyttömyyseläkemaksun porrastus yrityksen työntekijöille aiempina vuosina myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeiden mukaan ei näytä vaikuttavan uusiin työkyvyttömyyseläkejaksoihin (Kyyrä – Paukkeri, 2018).

Aktiivinen työvoimapolitiikka

Aho ym. (2018) ovat tutkineet työvoimapalveluiden kohdentumista ja vaikuttavuutta käyttäen yksilötason rekisteriaineistoja vuosina 2010 tai 2013 työttöminä olleista henkilöistä. Tutkimuksessa arvioitiin seuraavien palveluiden käyttöä ja vaikutuksia: ammatillinen työvoimakoulutus, yritys- ja julkisen sektorin palkkatuki, kuntouttava työtoiminta ja omaehtoinen opiskelu. Tutkimuksen tulosten mukaan palvelut kohdentuvat tarkoituksenmukaisesti vaikeasti työllistyviin työnhakijoihin, kuten matalasti koulutettuihin. Lisäksi toistuva osallistuminen palveluihin oli yleistä. Työvoimapalveluiden vaikuttavuutta arvioitiin vertailuryhmien kaltaistamismenetelmällä, joten tutkimuksessa ei kyetty huomioimaan tutkimusaineiston ulkopuolisia ns. havaitsemattomia tekijöitä. Tällä varauksella tulokset kertovat ammatillisen työvoimakoulutuksen ja yrityksiin työllistymisen palkkatuella edistävän työllisyyttä myös pitkäaikaistyöttömien, vähän koulutettujen ja ikääntyneiden työnhakijoiden kohdalla. Sen sijaan julkisen sektorin työllistämisen ja kuntouttavan työtoiminnan vaikutus on vähäinen.

Aktiivisen työvoimapolitiikan toimilla voi olla vaikutuksia myös muihin kuin kohderyhmään. Esimerkiksi Ranskassa tehdyssä kokeilussa havaittiin, että työnhaunohjauksella oli positiivisia vaikutuksia osallistuneiden työllisyyteen, mutta nämä syrjäyttivät muita työnhakijoita. Kokonaisuutena positiiviset vaikutukset olivat hyvin pienet verrattuna ohjelman kustannuksiin (Crepon ym., 2013).

Ylipäätään kustannus-hyöty analyysit ovat jääneet hyvin vähälle tutkimuksessa jopa kansainvälisesti. Artikkelissa Crepon – van den Berg (2016) tehdään katsaus aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteiden tutkimuksesta saatuihin tuloksiin. Näkökulma on laaja ja artikkelissa käsitellään myös esimerkiksi toimenpiteiden mahdollisia tasapainovaikutuksia ja kustannus-hyötyanalyysiä, mikä on usein jäänyt vähemmälle huomiolle. Artikkelin kokonaisarvio on se, etteivät toimenpiteet yleensä ole kovin hyödyllisiä kohderyhmälle. Lisäksi ne saattavat aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia muille ryhmille. Ohjelmien kustannukset saattavatkin olla korkeat suhteessa saavutettuihin hyötyihin.

Nuorten työllistyminen

Hämäläinen ym. (2014) ovat tutkineet vuonna 2005 toteutetun nuorten yhteiskuntatakuun vaikutusta. Se kohdistettiin alle 25-vuotiaisiin nuoriin, jotka eivät olleet vakituisessa työsuhteessa tai koulutuksessa. Tutkimuksen mukaan nuorisotakuulla oli pieni vaikutus työllistymiseen avoimelle sektorille. Tämä vaikutus kuitenkin koski vain nuoria, joilla oli jo jokin ammatillinen koulutus. Tulosta selittänee se, että vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevia nuoria aktivoitiin laajalti jo ennen

nuorten yhteiskuntatakuun voimaantuloa. Aktivointitakuu lisäsi täten palvelutarjontaa ensisijaisesti koulutettujen nuorten kohdalla.

Asumistuki ja ARA-vuokra-asunnot

Asumistuen tehokkuuden kannalta keskeinen kysymys on, missä määrin tuki nostaa tuen saajien vuokria. Uudemman tutkimuksen (Eerola – Lyytikäinen, 2017 ja Brewer ym., 2016) mukaan erot asumistuen tasoissa kohdentuvat vuokralaisille paremmin kuin aikaisemman tutkimuksen perusteella on ajateltu. Tämä on tärkeä tulos, koska usein julkisessa keskustelussa arvioidaan, että asumistuen muutokset heijastuvat vuokriin ja siten koituvat lähinnä vuokranantajan eduksi/maksettavaksi.

Pienituloisten asumiskustannuksia pyritään alentamaan myös tarjoamalla asuntoja, joissa vuokrataso on alempi kuin markkinavuokra. Helsinkiä koskevan tutkimuksen mukaan asumistuki kohdistuu kuitenkin paremmin pienituloisille kuin kaupungin omistamien ARA-asuntojen vuokrasäästön muodossa annettava tuki (Eerola – Saarimaa, 2018). Yksi mahdollinen syy on se, että vuokrasäästön muodossa saatavaa tukea ei menetä vaikka taloudellinen tilanne paranee, kun taas asumistuki on sidottu tuloihin.

Asumistukijärjestelmän vaikutuksista työn tarjontaan on hyvin vähän tutkimusta. Poikkeus on Ahti (2015), jossa tarkastellaan vuosina 1998–2007 asumistukijärjestelmän vaikutuksia yksinasuvien verotettaviin tuloihin hyödyntämällä asumistuen omavastuun tulorajaa. Ennen tulorajaa tulojen kasvu ei pienennä asumistukea, ja tulorajan jälkeen tuen saajan omavastuuosuus nousee tulojen mukana. Tutkimuksessa ei havaita tulorajan vaikuttavan verotettaviin tuloihin. Tarkastellut henkilöt eivät kuitenkaan ole edustava otos väestöstä, ja on epäselvää, voidaanko tuloksia yleistää muihin kotitalousryhmiin.

Myöskään ARA-vuokra-asuntojen vaikutuksista työllisyyteen ei ole tutkimusta. Koska vuokrasäästön muodossa saatavaa tukea ei menetä, kun taloudellinen tilanne paranee, kannustinvaikutukset ovat vähäisemmät kuin asumistuen. Toisaalta, jos huomioidaan kotitalouksien liikkuvuus, asuntoon sidottu tuki saattaa olla haitallisempi työllisyyden kehitykselle kuin asumistuki.

Etuusbyrokratia, informaatio ja tulonjako

Sosiaalietuuksien käyttöön voidaan tutkimusnäytön mukaan vaikuttaa sillä, että niihin oikeutetuille henkilöille tiedotetaan etuuksista. Tällä on vaikutusta ennen kaikkea köyhyyteen ja tuloeroihin (Armour, 2018, Bhargava – Manoli, 2015 ja Matikka – Paukkeri, 2016).

Toisaalta esimerkiksi Suomen yleisen asumistuen osalta vaikuttaa siltä, että tuen alikäyttöä esiintyy useammin niillä kotitalouksilla, joiden odotettu tukijakso on suhteellisen lyhyt (Paukkeri, 2018).

Etuusbyrokratia ja työn tarjonta

Byrokraatialoukkujen vaikutuksesta työllisyyteen on erittäin vähän, jos ollenkaan tutkimustietoa (ainakaan taloustieteessä). Luotettavan arvion tekemistä vaikeuttaa toisaalta se, ettei byrokraatialoukulle ole mitään selvää määritelmää sekä se, että sosiaalietuuksien hakemiseen liittyvän kustannuksen lisäksi työllistymiseen voivat vaikuttaa myös taloudelliset kannustimet, etuuksien saamiseen liittyvät viipeet tai tiedon puute. Näiden tekijöiden merkitystä on vaikeaa erottaa toisistaan. Huolellisesti suunnitellulla satunnaistetuilla kenttäkokeilla on mahdollista saada luotettavaa tietoa näiden eri tekijöiden suhteellisesta merkityksestä (ks. esim. Harju ym., 2019).

Verotus ja työn tarjonta

Viimeaikaisen kirjallisuuden perusteella vaikuttaa siltä, että ansiotuloveromuutosten vaikutukset työntarjontaan ovat suhteelliset pienet. Sen sijaan lyhyen aikavälin vaikutukset näyttävät liittyvän enemmän verosuunnitteluun (ks. esim. Martinez ym., 2018 ja Saez ym., 2012). Aikaisemmissa tutkimuksissa on usein havaittu, että veromuutosten vaikutukset jo työssä olevien tekemien työtuntien määrään ovat pieniä, mutta vaikutukset työllistymiseen suurempia erityisesti tietyissä erityisryhmissä. Kuitenkin myös nämä työllistymisvaikutukset vaikuttavat olevan suhteellisen pieniä sellaisissa viimeaikaisissa tutkimuksissa, joissa on ollut käytettävissä hyvä tutkimusasetelma.

Ansiotuloverotuksen käyttäytymisvaikutuksia koskevaa tutkimustietoa ovat koonneet yhteen Harju ym. (2016). Katsauksessa keskitytään suomalaisiin ja pohjoismaalaisiin tutkimuksiin, joissa käytetään kattavia yksilöaineistoja ja hyödynnetään verouudistuksiin perustuvia koetyyppisiä asetelmia.

Ansiotuloverotuksen vaikutusten arvioinnissa tärkeää on myös se, miten verotulot käytetään. Verotulot voidaan käyttää sekä tavoilla, jotka voimistavat tuloverotuksen haitallisia kannustinvaikutuksia (esim. tulosidonnaiset etuudet) että tavoilla, jotka vähentävät niitä (työntekoa tukevat palvelut, kuten

päivähoito, joukkoliikenne tai koulutus). Esim. Kleven (2014) ja Blomquist ym. (2010) arvioivat, että palvelut voi olla tehokkaampi tapa tukea työhön osallistumista kuin vaikkapa Yhdysvalloissa käytössä oleva negatiivisen tuloveron järjestelmä.

Elinkaarinäkökulma

Köyhyys tai pienituloisuus voi olla lyhytkestoista ja koskettaa useampaa henkilöä tai se voi olla pitkäkestoista, mutta koskettaa harvempia. Riihelä – Suoniemi (2015) käyttävät laajaa paneeliaineistoa selvittääkseen tuloliikkuvuuden ja köyhyyden dynamiikan kehitystä Suomessa ajanjaksolla 1995–2008. Tuloluokkien välinen liike näyttää vähentyneen tarkastelujakson aikana. Lisäksi köyhyysriskin kasvu näkyy kroonisen köyhyyden yleistymisenä. Sen sijaan lyhytkestoisen köyhyyden riski on säilynyt tarkastelujaksolla lähes muuttumattomana.

Kokonaisuutena verotus ja sosiaaliturva kuitenkin määräytyvät kohtuullisen lyhyen ajanjakson tilanteen perusteella (vuosi tai kuukausi). Sosiaaliturvan kohdentumisen kannalta tärkeä täydentävä näkökulma liittyykin tuen tarpeen pitkittymiseen ja siihen, miten tukea voitaisiin kohdistaa nykyistä paremmin niille, joiden tuen tarve on pitkäaikaista.

Kirjallisuus:

Aho, S. – Tuomala, J. – Hämäläinen, K. – Mäkiäho, A. (2018): Työvoimapalvelujen kohdistuminen ja niihin osallistuvien työllistyminen, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 19/2018.

Ahti, M. (2015): Asumistuen tulo rajojen vaikutus yksinasuvien verotettaviin tuloihin, VATT Muistiot 43.

Armour, P. (2018): The Role of Information in Disability Insurance Application: An Analysis of the Social Security Statement Phase-In, *American Economic Journal: Economic Policy* 10(3), 1–41.

Bhargava, S. – Manoli, D. (2015): Psychological frictions and the incomplete take-up of social benefits: evidence from an IRS experiment, *American Economic Review* 105(11), 3489–3529.

Boone, J. – Fredriksson, P. – Holmlund, B. – van Ours, J. C. (2007): Optimal Unemployment Insurance with Monitoring and Sanctions, *Economic Journal* 117(518), 399–421.

- Blomquist, S. – Christiansen, V. – Micheletto, L. (2010): Public Provision of Private Goods and Nondistortionary Marginal Tax Rates, *American Economic Journal: Economic Policy* 2(2), 1–27.
- Brewer, M. – Browne, J. – Emmerson, C. – Hood, A. – Joyce, R. (2016): The curious incidence of rent subsidies: evidence from administrative data, Paper presented in the 2016 LAGV Conference.
- Crepon, B. – van den Berg, G. J. (2016): Active Labor Market Policies, *Annual Review of Economics* 8, 521–546.
- Crepon, B. – Duflo, E. – Gurland, M. – Rathelot, R. – Zamora, P. (2013): Do market policies have displacement effects? Evidence from a clustered randomized experiment, *The Quarterly Journal of Economics* 128(2), 531–580.
- Eerola, E. – Lyytikäinen, T. (2017): Housing allowance and rents: Evidence from a stepwise subsidy scheme, VATT Working Papers 88.
- Eerola, E. – Saarimaa, T. (2018): Delivering affordable housing and neighborhood quality: A comparison of place- and tenant-based programs, *Journal of Housing Economics* 42, 44–45.
- Hakola, T. – Uusitalo, R. (2005): Not so voluntary retirement decisions? Evidence from a pension reform, *Journal of Public Economics* 89, 2121–2136.
- Harju, J. – Kanninen, O. – Karhunen, H. – Kosonen, T. – Matikka, T. – Verho, J. (2019): Sosiaaliturvan byrokratialoukut: Suunnitelma satunnaistetusta kenttäkokeesta, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 25/2019.
- Harju, J. – Matikka, T. – Kosonen, T. (2016): Tuloverotuksen vaikutus työn tarjontaan, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 5/2016.
- Hämäläinen, K. – Hämäläinen, U. – Tuomala, J. (2014): The labour market impacts of a youth quarantine: Lessons for Europe?, VATT Working Paper 60.
- Kleven, H. (2014): How Can Scandinavians Tax So Much? *Journal of Economic Perspectives* 28(4), 77–98.
- Kolsrud, J. – Landais, C. – Nilsson, P. – Spinnewijn, J. (2018): The Optimal Timing of Unemployment Benefits: Theory and Evidence from Sweden, *American Economic Review* 108(4-5): 985–1033.
- Kyyrä, T. (2010): Partial unemployment insurance benefits and the transition rate to regular work, *European Economic Review* 71, 539–565.
- Kyyrä, T. – Pesola, H. (2017): Long-term effects of extended unemployment benefits for older workers, VATT WP 89.
- Kyyrä, T. – Matikka, T. – Pesola, H. (2018): Työttömyysturvan suojaosa ja työttömyyden aikainen työskentely, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 45/2018.
- Kyyrä, T. – Paukkeri, T. (2018): Does experience rating reduce sickness and disability claims? Evidence from policy kinks, *Journal of Health Economics* 61, 178–192.
- Kyyrä, T. – Pesola, H. – Rissanen, A. (2017): Unemployment Insurance in Finland: A Review of Recent Changes and Empirical Evidence on Behavioral Responses, VATT Research Reports 184.
- Landais, C. – Nekoei, A. – Nilsson, P. – Seim, D. – Spinnewijn, J. (2018): Risk-based Selection in Unemployment Insurance: Evidence and Implications.

- Martinez, I. – Saez, E. – Siegenthaler, M. (2018): Intertemporal Labor Supply Substitution? Evidence from the Swiss Income Tax Holiday, NBER Working Paper 24634.
- Matikka, T. – Paukkeri, T. (2016): Does information increase the take-up of social benefits? Evidence from a new benefit program, VATT WP 83.
- Paukkeri, Tuuli (2018): Essays on public economics, VATT Publications 72.
- Riihelä, M. – Suoniemi, I. (2015) Tuloliikkuvuus ja köyhyyden pysyvyys, teoksessa (toim. Heikki Taimio) Hyvinvointivaltio 2010-luvulla – mitä kello on lyönyt?, Palkansaajien tutkimuslaitos, Raportteja 30.
- Saez, E. – Schoefer, B. – Seim, D. (2018): Payroll Taxes, Firm Behavior, and Rent Sharing: Evidence from a Young Workers' Tax Cut in Sweden, American Economic Review, tulossa.
- Saez, E. – Slemrod, J. – Giertz, S. H. (2012): The Elasticity of Taxable Income with Respect to Marginal Tax Rates: A Critical Review, Journal of Economic Literature 50, 3–50.
- Schmieder, J. F. – von Wachter, T. (2016): The Effects of Unemployment Insurance Benefits: New Evidence and Interpretation, Annual Review of Economics 8, 547-581.